

OVERZICHT VAN ARCHIEVEN EN ARCHIEFBRONNEN VOOR DE STUDIE VAN DE ZWINSTREEK¹

Eric Huys

INLEIDING

Het uitgangspunt is Sint-Guthago², onze Geschied- en Heemkundige Kring die bestaat sedert 1959. De doelstelling van de kring is het bestuderen en beter leren kennen van het cultureel en historisch erfgoed van de Zwinstreek en deze kennis te verspreiden door het uitgeven van een tijdschrift 'Rond de Poldertorens' (verschijnt 4x per jaar) en een maandelijkse nieuwsbrief de 'Sint-Guthagotijdingen', en door het inrichten en houden van lezingen en heemkundige wandelingen. Er is nauw contact met de heemkundige kringen in West-Zeeuws-Vlaanderen, gezien de Zwinstreek niet stopt bij de grens. De Kring heeft ook het Heemkundig Museum Sincfala³ opgericht en daarnaast een uitgebreide historische bibliotheek uitgebouwd. Beide activiteiten, museum en bibliotheek hebben we, wegens organisatorische en financiële redenen, overgedragen aan de professionele medewerkers en structuren van de gemeente Knokke-Heist, die trouwens eveneens vragende partij was. Uit deze coöperatie met de gemeente Knokke-Heist is zelfs een groter geheel gegroeid, namelijk een samenwerkingsverband met verschillende andere gemeenten om de Zwinstreek⁴ op de kaart te zetten.

Om onze lezers kennis te laten maken met de archiefbronnen voor de studie van ons werkgebied⁵, de Zwinstreek, gaan we op zoek naar de plaatsen waar we deze gegevens kunnen terugvinden (zowel op papier als digitaal). De toegankelijkheid van archieven is gebonden aan wetten, koninklijke besluiten en decreten⁶.

¹ VELLE Karel, *Archieven, de politiek en de burger*, Brussel, 2013, 44 pp. (Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschap en Kunsten. Standpunten 21). Deze studie behandelt alle relevante thema's van het archiefwezen. Het is een status quaestionis, een overzicht van de huidige stand van zaken met een blik op de toekomst. Men kan deze bijdrage terugvinden op <http://www.faronet.be/>

² HUYS Eric, De geschied- en heemkundige kring Sint-Guthago, 1959-2009, in *Rond de Poldertorens*, LI, 2009, pp. 83-95.

³ <http://www.sincfala.be/sf/>

⁴ <http://www.zwinstreek.eu/>: op deze schitterende website vindt de onderzoeker in de rubrieken natuur en landschap, Geschiedenis, Databanken, Agenda, Nieuws, Ontdekken zijn gading voor wat betreft zoekrobots, databanken, interessante links, de geschiedenis, natuur, toerisme, bibliografie, te downloaden tijdschriftartikels en boeken (artikels van o.a. Rond de Poldertorens, de boeken van Maurits Coornaert over Heist, Knokke, Ramskapelle en Westkapelle), enz.

⁵ De vroegere gemeenten Damme, Dudzele, Heist, Hoeke, Knokke, Koolkerke, Lapscheure, Lissewege, Moerkerke, Oostkerke, Ramskapelle, Sluis, Sint-Pieters-op-de Dijk, Sint-Annater-Muiden, Westkapelle en Zeebrugge

⁶ Zie BIJLAGE 1: specifieke raadplegingsmodaliteiten.

In de eerste plaats gaan we zoeken in de gemeentearchieven van Damme, Knokke-Heist en het stadsarchief van Brugge waar de gemeentelijke archieven en de archieven van Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn en rechtsvoorgangers bewaard worden (vanaf 1795). Ook de archieven van de gemeenten van ons werkgebied die bewaard worden in het Rijksarchief te Brugge nemen we in ogenschouw. Verder worden de archieven van de registers van de bevolking en vreemdelingen, de Burgerlijke Stand van dichterbij bekeken. De archieven van kerkfabrieken, intercommunales, polders en wateringens, notarissen, vergen eveneens onze aandacht.

In de tweede plaats gaan we de archieven van regionale instellingen, zoals provincies, gewesten en gemeenschappen en federale instellingen, al dan niet als toezichhoudende overheden, aan een onderzoek onderwerpen.

Daarnaast zijn er de archieven van bedrijven, particuliere personen en organisaties, die zeker onze aandacht vragen.

We bekijken een aantal websites waar gedigitaliseerde archieven ons vanachter de computer, laptop, tablet, iPad, enz., toelaten om bepaalde opzoekingen te doen en eveneens te genieten van deze prachtige websites. De akten van de burgerlijke stand van de stad Brugge, belangrijke Brugse documenten en handschriften, het krantenarchief van de stadsbibliotheek, beeldbanken met duizenden foto's, tientallen historische kaarten van Brugge en omliggende gemeentes bekijken en vergelijken, mondelinge getuigenissen als bron voor geschiedschrijving in de verhalenbank, educatieve lespakketten voor zowel het lager als middelbaar onderwijs, West-Vlaamse militieregisters (1813-1922), oorlogsverslagen WO I, parochieregisters en burgerlijke stand van België, zijn daar een paar voorbeelden van.

HET GEMEENTEARCHIEF DAMME: gemeentelijke en OCMW archieven

Contact: Administratief Centrum, Vissersstraat 2a, 8340 Moerkerke (Damme)

De stad Damme bestaat, sedert de fusie in 1977, uit de vroegere deelgemeenten Damme, Hoeke, Lapscheure, Moerkerke, Oostkerke, Sijsele en Vivenkapelle. Zij telt bijna 11.000 inwoners en heeft een oppervlakte van 89,52 km²

Algemeen: er is geen echte archiefdienst en geen leeszaalreglement⁷.

⁷ Volgens de officiële website van de stad Damme: Het raadplegen van registers van de burgerlijke stand kan enkel mits: schriftelijke toestemming van de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg in Brugge; telefonische afspraak met de dienst Burgerlijke Stand - 050 28 87 32. Raadplegingen enkel van 13 tot 16 uur. Raadplegen van andere archiefdocumenten moet schriftelijk aangevraagd worden bij het college van burgemeester en schepenen.

Bereidwillige ambtenaren helpen u verder vooruit, voor zover mogelijk.

Het archief is gedeeltelijk geïnventariseerd volgens het UDC (universele decimale classificatie)-systeem van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten en gedeeltelijk volgens het goedvinden van de toenmalige secretarissen van de deelgemeenten. Ter plaatse is er een toegang voorhanden. In 1993 hebben de inspecteurs van het Rijksarchief Brugge een verslag gemaakt van het archief⁸. Dit geeft een beeld wat er vandaag aanwezig is het archiefdepot. Een gedeelte van het archief na 1795 bevindt zich in het Rijksarchief Brugge⁹.

Het is archief van de gemeente en het OCMW uit de 19de en 20ste eeuw. Enkele stukken uit het Ancien Régime zijn er ook nog aanwezig. De stad Damme is niet aangesloten bij het project van de provinciale archiefdienst voor tijdelijke subsidiëring van het lokale archiefbeheer en het project Probat.

In Damme bestaat er ook nog een afzonderlijk archief van het Sint-Janshospitaal: het is een zeer waardevol archief (bekend in buitenlandse universiteiten) en bevindt zich nog in de gebouwen van het hospitaal (het Woonzorgcentrum is inmiddels verhuisd naar Sijsele). Naast een collectie museale juweeltjes, is er ook het archief dat teruggaat tot een oorkonde van 1304. Er bestaat een heel beknopte toegang, met oorkonden die teruggaan tot het begin van de 14de eeuw, een vrij volledige reeks rekeningen vanaf de 16de eeuw, documenten over het functioneren van het hospitaal (18de-20ste eeuw). De weinige stukken van het eigenlijke kloosterarchief zijn ondergebracht in het hoofdklooster, OLV ter Potterie¹⁰.

HET GEMEENTEARCHIEF KNOKKE-HEIST: gemeentelijke en OCMW archieven

Gemeentelijke archivaris: Roland Schils

Contact: Archief, Alfred Verweeplein 1, 8300 Knokke-Heist

archief@knokke-heist.be

Archiefdepot: het gemeentelijk archief wordt bewaard in de Brandweerstraat, 7, 8300 Knokke-Heist.

De gemeente Knokke-Heist bestaat, sedert de fusie in 1977, uit de vroegere deelgemeenten Heist, Knokke, Ramskapelle en Westkapelle. Zij telt ruim 34.000 inwoners en heeft een oppervlakte van 56,44 km².

Het archief is geïnventariseerd volgens het UDC (universele decimale classificatie)-systeem van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten en gedeeltelijk volgens het goedvinden van de toenmalige secretarissen van de deelgemeenten. Ter plaatse is er een toegang voorhanden. In 1993 hebben de inspecteurs van het Rijksarchief Brugge een verslag gemaakt van het archief¹¹.

⁸ BIJLAGE 2: Archief te Damme_inspectierapport 1993 RA Brugge

⁹ BIJLAGE 3: Damme in Rijksarchief en Stadsarchief Brugge vanaf 1795

¹⁰ Zie ook BIJLAGE 2: Archief te Damme_inspectierapport 1993 RA Brugge

¹¹ BIJLAGE 4_Archief te Knokke-Heist_inspectierapport 1993 RA Brugge

Dit geeft een beeld wat er vandaag aanwezig is het archiefdepot. Een gedeelte van het archief na 1795 bevindt zich in het Rijksarchief Brugge¹².

De gemeente Knokke-Heist is niet aangesloten bij het project van de provinciale archiefdienst voor tijdelijke subsidiëring van het lokale archiefbeheer en het project Probat.

ENKELE VOORSTELLEN VOOR DE VERDERE UITBOUW VAN GEMEENTEARCHIEVEN VAN DAMME EN KNOKKE-HEIST

1.- Het bewaren van archieven (private archieven) in een kleine kring is geen goed idee. Geschied- en Heemkundige Kringen kunnen private archieven opsporen en verzamelen (bv. bij gebrek aan een goed uitgebouwde openbare archiefdienst), maar de bewaaromstandigheden, persoonlijke ambities, het ontlenen en nooit meer terugbrengen, het komen en gaan van Heemkundige Kringen, de toegankelijkheid, zorgen ervoor dat een bewaring voor de eeuwigheid een groot probleem vormt. Vandaar dat er een verplichting zou moeten bestaan om deze archieven over te dragen aan gemeentelijke of regionale openbare archiefdiensten.

2.- Het zou mogelijk moeten zijn om de uitbouw van een archiefdienst voor lokale besturen en/of intergemeentelijke archiefdiensten wettelijk verplicht en dwingend te maken.

De Provinciale archiefdienst van West-Vlaanderen heeft een heel mooi project om in samenwerking met gemeenten, OCMW's, het lokale archiefbeheer te stimuleren¹³. Dertig van de vierenzestig West-Vlaamse gemeenten werden/worden tijdelijk gesubsidieerd. Er zijn tweeëndertig overeenkomsten omtrent het gebruik van Probat afgesloten. Eén minpunt: het is niet dwingend en ongeveer de helft van de lokale besturen schuift deze opportuniteit terzijde met dooddoeners als 'gemeentelijke autonomie', 'er is onvoldoende financiële ruimte', ondanks de mogelijkheid om met intergemeentelijke samenwerking de kosten dragelijk te maken. Er zijn in Vlaanderen een aantal voorbeelden van dergelijke samenwerking die als zeer positief worden ervaren.

Een goed uitgebouwde gemeentelijke archiefdienst zou kunnen instaan voor het proactief opsporen en verwerven van zowel openbare als private archieven. Een voorbeeld: een klein onderzoek naar het archief van opgeheven gemeentescholen te Knokke-Heist en Damme leverde verbazende resultaten op. Een gedeelte van het archief is spoorloos, verdwenen, zoek of slechts fragmentarisch bewaard. Een ander voorbeeld: een register van de Maatschappij van Onderlinge Bijstand "Helpen wij elkanderen"¹⁴ te Ramskapelle, 2de helft 19de en 1ste helft 20ste eeuw, een mutualiteit, voordat het genoemde begrip wijd verbreid was, is louter per toeval in het bezit gekomen

¹² BIJLAGE 5_Knokke-Heist in Rijksarchief_vanaf 1795.

¹³ Ambtenaren kunnen een archiefcursus volgen aan de school voor Bestuursrecht, er is een subsidiereglement voor het lokale archiefbeheer; er wordt logistieke steun aangeboden en er is een coördinerende archiefconsulent aangesteld.

¹⁴ Maatschappij van Onderlinge Bijstand "Helpen wij elkanderen". Register der werkdadige of mededeelende leden (ingesteld te Ramskapelle, arrondissement Brugge), 2de helft 19de - 1ste helft 20ste eeuw. 1 deel.

van de Geschied- en Heemkundige Kring, en zou zeker in het gemeentearchief van Knokke-Heist thuishoren.

3.- Het probleem rond de privacygevoelige archieven.

Stel dat ik een onderzoek wil voeren naar de gevolgen van de Spaanse Griep (1918-1921), of de migratie in de 20ste eeuw in de Zwinstreek. Het vrij raadplegen van registers van de Burgerlijke Stand kan pas na 100 jaar¹⁵. Het vrij raadplegen van de bevolkingsregisters kan pas na 120 jaar¹⁶. Zou deze regelgeving niet kunnen versoepeld worden wanneer de onderzoeker, bij privacygevoelige archieven, een bindende verklaring ondertekent die hem dwingt de onderzoeksresultaten te anonimiseren. Desnoods moet bij overtreding een aanklacht in rechte kunnen volgen.

STADSARCHIEF BRUGGE

Het Stadsarchief van Brugge is één van de belangrijkste stedelijke archiefdepots van Europa. Het stedelijk archief, de eeuwenlang bewaarde documenten van het stadsbestuur, is de belangrijkste bron voor de Brugse geschiedenis. Dit uniek bestand krijgt nog regelmatig aanvulling, ook met privé-archieven.

Dit archief heeft heel wat bronnen over de relatie Brugge en Damme in het Ancien Régime. Een goede gids om deze archiefdocumenten op te sporen vinden we in de beknopte inventaris¹⁷ van het 'Oud Archief' van André Vandewalle uit 1976. In de leeszaal is er het geautomatiseerde zoekstelsel Marcus, waarmee heel wat **toegangen** op documenten, het 'Oud Archief', bibliotheek en 'Modern Archief' op het zoekscherm staan. Voor het Oud Archief gaat het om 22 toegangen, voor het Modern Archief om 20 toegangen. Reeksen **documenten** zitten in het zoekstelsel **Scansearch**, eveneens raadpleegbaar op de beeldschermen van de leeszaal, alles samen gaat het nu om 27

¹⁵ Zoals voorzien in het Burgerlijk Wetboek, art. 45. In andere gevallen moet men de schriftelijke toestemming bekomen van de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg.

¹⁶ Zoals voorzien in het KB van 5 januari 2014 (BS 17.01.2014). In andere gevallen moet men de schriftelijke toestemming bekomen van het College van Burgemeester en Schepenen.

¹⁷ VANDEWALLE A., *Beknopte inventaris van het stadsarchief. Dl. I: oud archief*, Brugge, Gemeentebestuur, 1979, 226 pp. (Brugse Geschiedbronnen, nr. VIII).

bestanden. Voor de zoektocht naar bronnen voor de geschiedenis van de 19de en 20ste eeuw van het werkgebied¹⁸ van de Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago zijn een aantal inventarissen belangrijk¹⁹. De inventarissen zijn niet te raadplegen op internet. Een leeszaalreglement is wel ter beschikking op de site van het stadsarchief.

Daarnaast zijn er een aantal belangrijke digitalisatieprojecten die toegankelijk zijn op het internet:

ARCHIEFBANK BRUGGE: de virtuele leeszaal van het Stadsarchief van Brugge

<http://www.archiefbankbrugge.be/>

Hier kan een gebruiker online bijna 350.000 akten van de burgerlijke stand van de stad Brugge, ouder dan honderd jaar, doorzoeken en bekijken. Volgende akten van de burgerlijke stand zijn beschikbaar: geboorten Brugge, 1796-1910 (158.035 akten); huwelijken Brugge, 1796-1910 (35.360 akten); overlijdens Brugge, 1796-1910 (154.463 akten).

<https://www.brugge.be/archief> → Algemene informatie Stadsarchief → <http://www.archiefbankbrugge.be/>

Om dit alles te kunnen doen, moet je je wel registreren. Geen paniek: dit duurt slechts enkele seconden en is volledig gratis voor iedereen.

HISTORISCHE BRONNEN BRUGGE

<http://www.historischebronnenbrugge.be/>

Het is een platform voor het digitaal publiceren en ontsluiten van belangrijke Brugse documenten en handschriften. Een illustratief voorbeeld van de samenwerking tussen de professionele erfgoedactoren (stadsarchief, bibliotheek, musea, erfgoedcel, ...) en heemkundige kringen is de ontsluiting van de 18de-eeuwse kaart van de steenweg van Steenbrugge naar Ingelmunster. Er werkten maar liefst zeven heemkundige kringen mee. Zij leverden de teksten voor de 'hotspots', de korte onmisbare informatie over specifieke plaatsen op de kaart.

- De Stadsbode. Een stem uit WOI in bezet Brugge. Oorlogskrant en bestuursdrukwerk, 1917-1919.
- Op bedevaart naar Jeruzalem. Een praktische reisgids door Rombout de Doppere. Handschrift, 1491-1492.
- Pieter Le Doulx over vermaarde Bruggelingen. Biografieën tot 1800. Handschriften, eind 18de eeuw.

¹⁸ Dudzele, Koolkerke, Lissewege, Sint-Pieters-op-de-Dijk, Vivenkapelle.

¹⁹ GEIRNAERT Noël, *Inventarissen van gemeentearchieven: Dudzele, Koolkerke en Lissewege*, Brugge, Gemeentebestuur, 1992, 190 p. (Brugse Geschiedbronnen, nr. XXIII).- SANDRA-COMER E., *Inventaris van het archief van Sint-Pieters-op-de-Dijk*, Brugge, *Brugs Ommeland*, 19 (1979), pp. 377 – 394 (overdruk).- D'HONDT J. en GEIRNAERT N., *Inventaris van het archief van de gemeente Sint-Kruis (1794 -1971)*, Brugge, Gemeentebestuur, 1990, 138 p. (Brugse Geschiedbronnen, nr. XXII).

- wonderlic werck. Een laatmiddeleeuws devotieboek uit Brugge. Handschrift, 15de eeuw.
- Onderweg van Steenbrugge naar Ingelmunster. De 18de eeuwse kaart van een steenweg (± 1750).
- 'Liber Trotula'. Laatmiddeleeuwse vrouwengeneeskunde in de volkstaal. Handschrift, 15de eeuw.
- 'Over vogels. Een middeleeuws handschrift uit de Duinenabdij. 'Over vogels' is een tekst van Hugo de Foliato en steekt hier in een handschrift uit de 12de eeuw.
- Oosters Album. Het Oosters Album werd volledig in opdracht van verzamelaar Joseph van Huerne opgesteld en bij het begin van de 19de eeuw ingebonden.
- Ovidius, Metamorphoses, in Franse prozabewerking. Brugge: Collard Mansion, 1484.
- Handschrift De Hooghe. Versaemelinghe van alle de sepulturen, epitaphien, besetten, wapens ende blasoenen, die gevonden worden in alle de kercken, kloosters, abdyen, capellen ende godshuysen, binnen de stad van Brugge. Handschrift, 6 volumes, 18de eeuw.
- Winckelbouck apotheek Sint-Janshospitaal, 1750 t.e.m 1785.
- Cartularium Drie Santinnen (rederijkersgilde). Het boekdeel is aangevat ca. 1475/1475, maar dateert in hoofdzaak uit de zestiende eeuw.
- Memorielijst van de Brugse Schilders. Het register bevat dus na de gebeden voor de overledenen de namen van alle vrijmeesters van het ambacht (1450 tot 1801)

KRANTENARCHIEF BIBLIOTHEEK

<https://www.brugge.be/krantenarchief-bibliotheek>

Wat haalde de krantenkoppen op uw geboortedag?

Hoe zag uw gemeente eruit in grootvaders tijd?

Welke waren de heroïsche momenten van uw voetbalploeg de voorbije decennia?

De collectie oude kranten geeft u een nauwkeurig beeld van de tijd van toen.

Het krantenarchief bevat edities van een zestigtal lokale kranten:

Gazette van Brugge

Burgerwelzijn,

Brugsche Courant,

Brugsch Handelsblad

...

edities binnenlandse kranten raadplegen

oudste krant: van 1795

Vlaamse binnenlandse kranten : van 1960 tot 2000

Vanaf 2000 bewaart de bibliotheek alleen de edities van het laatste jaar.

andere jaargangen na 2000: raadpleeg in de bibliotheek de online databank 'Mediargus'

Hoe en waar kan je het krantenarchief raadplegen ?

De kranten kun je, al dan niet op microfilm, raadplegen in de leeszaal van Hoofdbibliotheek Biekorf.

Zie ook databank Abraham: <http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be/abraham>

BEELDBANK

<http://www.beeldbankbrugge.be/>

Op deze site kan men duizenden beelden van Brugge bekijken, alle collecties doorzoeken via thema's en trefwoorden, zelf info toevoegen als jij meer weet van een beeld dan wij, prints of digitale kopieën bestellen van een beeld.

Stadsbeeld: gebouwen, stadszichten en landschappen, standbeelden en straatmeubilair, water en bruggen.

Stadsleven: evenementen en gebeurtenissen, mens en dier, verenigingsleven, vervoer en verkeer.

Plaats: centrum Brugge, deelgemeenten, plaatsen buiten Brugge.

KAART EN HUIS (vroeger Huizenonderzoek, huizengeschiedenis Brugge)

<http://www.kaartenhuisbrugge.be/>

Op deze website kan men tientallen historische kaarten van Brugge en omliggende gemeentes bekijken en vergelijken. Ook de geschiedenis van Brugse huizen, en hun omgeving, toegevoegde erfgoed informatie over archeologische opgravingen, beschermingen, ..., kan men er te weten komen.

Kaart en Huis Brugge is het platform voor verschillende initiatieven rond Historische Geografische Informatie Systemen (HisGis) voor Brugge en het ommeland. Centraal staat de Brugse huizengeschiedenis en de historische kaarten die via de homepage 'Kaart' en 'Huis' te consulteren zijn. Recent werd specifiek ook de kaart van Marcus Gerards ontleed en in een aparte Gis-applicatie ontsloten onder de naam MAGIS Brugge (Marcus Gheeraerts Informatie Systeem Brugge).

KAART: Bekijk en vergelijk tientallen historische kaarten van Brugge en omliggende gemeentes. Snuister rond in de oude Brugse straten en pleinen van toen, o.a. in de Poppkaarten van Dudzele, Heist, Koolkerke, Lissewege, Ramskapelle, Sint-Kruis, Sint-Pieters-op-de-Dijk, ...

HUIS: Kom meer te weten over de geschiedenis van Brugse huizen en hun omgeving. Een pak interessante informatie ligt hier op je te wachten.

MAGIS: Verzamel informatie over middeleeuws en 16de-eeuws Brugge op de kaart van Marcus Gheeraerts. Ontdek de bloeiende handelsstad van weleer.

Kaart en Huis Brugge is de nieuwe werking rond het vroegere Huizenonderzoek Brugge. Dit is een initiatief van Erfgoedcel Brugge, het Stadsarchief Brugge, Raakvlak (de intergemeentelijke dienst archeologie Brugge & Ommeland), en de dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken.

VERHALENBANK BRUGGE

<http://www.verhalenbankbrugge.be/>

Mondelinge getuigenissen als bron voor geschiedschrijving

Brugge Vertelt / Verteld -- De digitale verhalenbank

Welke verhalen worden in deze Verhalenbank opgenomen en voor wie zijn ze bedoeld? De verhalen zijn van allerlei aard, maar de Brugse connectie is steeds duidelijk aanwezig. Het doel is om een mondelinge documentatie samen te brengen over hoe het was en is om in Brugge te leven, over hoe de Bruggeling belangrijke momenten uit de recente of minder recente geschiedenis heeft beleefd. Welke grote en kleine gebeurtenissen zijn in het bijzonder blijven hangen in het geheugen van de Bruggeling?

Het stadsarchief doet een zeer grote inspanning om de jeugd te betrekken bij haar werking (doelgerichte publiekswerking) via o.a. twee websites

BEELDBANKKOFFER

<http://beeldbankbrugge.be/de-beelddbankkoffer>

Educatief lespakket voor de 2de graad lager onderwijs. Hoe belangstelling opwekken bij lagere schoolkinderen voor hun verleden.

ADORNES ACHTERNA

<http://www.adornesachterna.be/>

Educatief pakket tweede graad secundair onderwijs.

Hoe het leven van een koopman in het middeleeuwse Brugge de leerlingen, op een zeer boeiende en moderne manier, veel dichter bij hun eigen geschiedenisbeleving kan brengen

VRIENDENKRING LEVEND ARCHIEF

<https://www.brugge.be/vriendenkring-levend-archief-2>

Sinds 1993 heeft het Stadsarchief een vriendenkring: Levend Archief vzw. Deze kring ijvert voor een grotere naamsbekendheid van het Brugse Stadsarchief en zet zich in om de drempel voor een bezoek aan het Stadsarchief te verlagen.

In 2013 vierde vriendenkring zijn 20-jarig bestaan.

Wat doet het Levend Archief: redactie driemaandelijks tijdschrift Archiefleven; organiseren van lezingen, causerieën, archiefuitstappen en archiefbezoeken; organiseren van cursussen zoals 'oud schrift' of 'huizenonderzoek'; publicaties.

Werkgroepen: Binnen de vereniging van het Stadsarchief zijn 2 werkgroepen met vrijwilligers actief.

De Werkgroep Huizengeschiedenis begeleidt en coördineert het onderzoek naar de geschiedenis van één of meer welbepaalde huizen. Het onderzoek naar het bouwhistorisch aspect én de bewoningsgeschiedenis

van Brugse huizen zit sinds twintig jaar in de lift. Het archiefonderzoek in deze jonge geschiedenistak wordt in Brugge gecoördineerd in het Stadsarchief waar de belangrijkste bronnen en de kennis aanwezig zijn. Het huizenonderzoek is een interdisciplinaire benadering, waarbij historici, kunsthistorici, bouwhistorici en archeologen de handen in elkaar slaan. Concreet betekent dit voor Brugge dat er een samenwerking is tussen het Stadsarchief, de Dienst Monumentenzorg, de Stedelijke Archeologische Dienst en de Dienst Monumenten & Landschappen.

De Werkgroep Enter, die ontstaan is in 1995, bestaat uit een groep van 30 enthousiaste vrijwilligers en maakt geautomatiseerde toegangen van belangrijke archiefbestanden.

In een eerste fase namen ze het oude kadaster onder handen. Gaandeweg kwamen daar andere, eenvoudiger projecten bij. De resultaten vind je in het geautomatiseerde zoekstelsel in de leeszaal (later ook op internet).

Driemaandelijks tijdschrift: Archiefleven, Nieuwsbrief van het Stadsarchief van Brugge. Sinds de oprichting in 1993 van de vzw Levend Archief, publiceert deze vriendenkring van het Stadsarchief een driemaandelijkse nieuwsbrief over de werking van de archiefdienst.

Contact: [Levend Archief vzw](mailto:levend.archief@brugge.be), Burg 11A 8000 Brugge – levend.archief@brugge.be

TOT SLOT

De voorstelling van De Stadsbode (De krant is een belangrijk document over het dagelijkse leven in Brugge tijdens de bezetting tijdens de Eerste Wereldoorlog) op www.historischebronnenbrugge.be, in de leeszaal van de Hoofdbibliotheek Biekorf, is een voorbeeld van goede publiekswerking en samenwerking met de media.

Al deze websites illustreren hoe men bij het grote publiek interesse kan opwekken voor de geschiedenis van hun straat, wijk, gemeente, stad, regio. Een van de grote doelstellingen van het archiefwezen (gemeente-, stads-, provinciale en rijksarchieven, private archiefverenigingen) zou het vergroten van hun naambekendheid moeten zijn, en het wijzen op het grote belang van goede, geordende, en toegankelijke archieven in de respectieve archiefbewaarplaatsen, zodanig dat deze kennis de belangstelling activeert (vrijwilligers voor actieve medewerking) en de interesse van het grote publiek wekt. Ook de tentoonstellingen, die het stadsarchief van Brugge regelmatig organiseert, dragen daar zeker ook toe bij.

WORDT VERVOLGD ...

BIJLAGE 1: SPECIFIEKE RAADPLEGINGSMODALITEITEN:

<http://www.arch.be/index.php?l=nl&m=over-ons&r=wat-bewaren-we&sr=specifieke-raadplegingsmodaliteiten>

SPECIFIEKE RAADPLEGINGSMODALITEITEN:

(Boven)lokale instellingen

Ambtenaren van de burgerlijke stand

Notarissen

Regionale instellingen

Federale instellingen

Bedrijven, particuliere personen en organisaties

1) (Boven)lokale Instellingen

Gemeenten (met uitzondering van Burgerlijke Stand):

Documenten die betrekking hebben op de gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheid

Jonger dan 30 jaar:

- gemeentesecretaris (Vlaanderen)
- gemeentecollege (Wallonië)
- college van burgemeester en schepenen (Brussel)

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: gemeentesecretaris

- gemeentesecretaris (Vlaanderen)
- gemeentecollege (Wallonië)
- college van burgemeester en schepenen (Brussel)

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Wallonië en Brussel: wet openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten van 12 november 1997

Documenten die betrekking hebben op de federale bevoegdheid:

Bevolkingsregister en Vreemdelingenregister

Meer dan 120 jaar geleden afgesloten: vrij raadpleegbaar in het kader van genealogische, historische of andere wetenschappelijke doeleinden.

Minder dan 120 jaar geleden afgesloten: schriftelijke toelating van het College van Burgemeester en Schepenen (Brussel en Vlaanderen) of van het Gemeentecollege (Wallonië).

Opmerkingen:

Het KB van 16 juli 1992 is recent gewijzigd door het KB van 5 januari 2014. Enkel van de registers afgesloten na 120 jaar kunnen reproducties worden

afgeleverd, op voorwaarde dat die niet verder verspreid worden. De aanvrager zal een verklaring op erewoord moeten ondertekenen.

Wettelijk kader:

Koninklijk Besluit van 16 juli 1992 betreffende het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister.

2) Ambtenaren van de Burgerlijke Stand

Akten van de Burgerlijke stand (van gemeenten of van rechtbanken van eerste aanleg)

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Jonger dan 100 jaar: enkel openbare overheden, de persoon zelf, diens echtgeno(o)t(e), wettelijke vertegenwoordiger, bloedverwanten, erfgenamen, hun notaris en hun advocaat kunnen zonder toestemming een uittreksel krijgen. Al de anderen hebben de toestemming nodig van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement waar de betrokken gemeente deel van uitmaakt.

Opmerkingen:

De registers van de burgerlijke stand jonger dan 100 jaar mogen in geen geval rechtstreeks door het publiek geraadpleegd worden.

Wettelijk kader:

Burgerlijk Wetboek, art. 45

OCMW's

Jonger dan 30 jaar: secretaris OCMW

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: secretaris OCMW

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer 8 december 1992
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Wallonië: decreet van 2 april 1998 houdende wijziging organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, art. 6ter

Brussel: ordonnantie openbaarheid van bestuur van 26 juni 1997

Duitstalige gemeenschap: decreet openbaarheid van bestuur van 16 oktober 1995

Intercommunales

Jonger dan 30 jaar: raad van bestuur van de intercommunale

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: raad van bestuur van de intercommunale

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Wallonië: decreet openbaarheid van bestuur in de Waalse intercommunales van 7 maart 2001
Brussel: ordonnantie openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995

Polders

Jonger dan 30 jaar: dijkgraaf van de polder of de voorzitter van de watering

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: dijkgraaf van de polder of de voorzitter van de watering

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Kerkfabrieken

Jonger dan 30 jaar: voorzitter kerkfabriek

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: voorzitter kerkfabriek

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Wallonië: decreet openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995

Brussel: ordonnantie openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995

Duitstalige gemeenschap: decreet openbaarheid van bestuur van 16 oktober 1995

3) Notarissen

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Jonger dan 100 jaar: de akten van een notaris zijn vrij toegankelijk voor de bewaargevende notaris, diens rechtsopvolger of een gemachtigd personeelslid van het notariskantoor.

Alle anderen kunnen de akten van een notaris raadplegen als ze een schriftelijke verklaring van een notaris (hoeft niet noodzakelijk de voormalige houder van de minuten of zijn opvolger te zijn) kunnen voorleggen waarin wordt geattesteerd dat de betrokkene de onmiddellijk belanghebbende persoon, een erfgenaam of rechtsverkrijgende is voor de in de toelating opgegeven akte.

Opmerkingen:

Enkel de akte(n) die in de toestemming worden opgesomd, mogen worden ingezien.

Wettelijk kader:

Wet tot regeling van het notarisambt van 25 ventôse jaar XI, art. 62

4) Regionale Instellingen

Arrondissementscommissariaten

Jonger dan 30 jaar: Arrondissementscommissaris

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: Arrondissementscommissaris

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-
administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Wallonië: decreet openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995

Provincies

Jonger dan 30 jaar: provinciegriffier

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: Algemeen Rijksarchivaris of zijn
gemachtigde + onderzoeksverklaring

Wettelijk kader:

Archiefwet, art. 3 lid 1

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004

Wallonië en Brussel: wet openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten van 12
november 1997

Gewesten en gemeenschappen

Jonger dan 30 jaar: hoofd bevoegde dienst

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: hoofd bevoegde dienst

Wettelijk kader:

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Vlaanderen: decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 en decreet bestuurlijk-
administratieve archiefwerking van 9 juli 2010, art. 13 en 14

Waals Gewest: decreet openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995, decreet inzake milieu-
informatie van 27 mei 2004 en decreet betreffende de openbare archieven van 6 december
2001

Franse Gemeenschap: decreet openbaarheid van bestuur van 22 december 1994

Duitstalige gemeenschap: decreet openbaarheid van bestuur van 16 oktober 1995

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: ordonnantie openbaarheid van bestuur van 30 maart 1995,
ordonnantie milieu-informatie van 18 maart 2004 en ordonnantie betreffende de archieven van
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 maart 2009

Franse Gemeenschapscommissie (Brussel): decreet openbaarheid van bestuur van 11 juli 1996
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (Brussel): ordonnantie openbaarheid van
bestuur van 26 juni 1997

5) Federale Instellingen

Hoven en rechtbanken

Hoven en rechtbanken zetelend in strafzaken

Hoven en rechtbanken zetelend in burgerlijke zaken (excl. jeugdzaken)

Hoven en rechtbanken zetelend in burgerlijke zaken (jeugdzaken)

Militaire rechtscolleges

Federale overheidsdiensten

Algemene regel

Buitendiensten FOD Financiën

Hypotheekkantoren

Registratiekantoren

BTW-kantoren, kantoren directe belasting en belasting op het kapitaal

Kadaster

Hoven en rechtbanken zetelend in strafzaken

Politierechtbank

Correctionele rechtbank

Jeugdrechtbank

Hof van Assisen

Hof van Beroep, correctionele kamers

Parket van de procureur des Konings

Parket-generaal

Jonger dan 100 jaar: procureur-generaal

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Opmerkingen:

Bij archief jeugdrechtbank is expliciete toelating tot inzage en/of kopie van parketmagistraat noodzakelijk voor subdossiers persoonlijkheid en milieu (Wet jeugdbescherming 8 april 1965, art. 55)

Wettelijk kader:

Koninklijk Besluit houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken van 28 december 1950 (art. 125 van het algemeen reglement)

Hoven en rechtbanken zetelend in burgerlijke zaken (excl. jeugdzaken)

Vrederecht

Burgerlijke rechtbank

Rechtbank van koophandel

Arbeidsrechtbank

Hof van Beroep, burgerlijke kamers

Arbeidshof

Rechtbanken van oorlogsschade en hoven van oorlogsschade

Jonger dan 30 jaar: hoofdgriffier van de rechtbank

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: Algemeen Rijksarchivaris of zijn

gemachtigde; indien de vraagsteller geen betrokken partij is of rechtzoekend burger moet tevens een onderzoeksverklaring worden ingevuld

Opmerkingen:

De raadpleging en/of reproductie is enkel toegelaten voor:
de betrokken partijen in het kader van een proces of een betwisting: de verwanten in rechtstreekse lijn – ascendenten of descendenten – van één van de partijen, de gemandateerde advocaten of notarissen, de ministeriële ambtenaren en ieder persoon die door de wet hiertoe gemachtigd is. onderzoekers die het wetenschappelijk karakter van hun opzoekingen kunnen aantonen (studenten hebben een brief van hun promotor nodig).
De (algemene) rol van de hoven en rechtbanken zetelend in burgerlijke zaken is openbaar (Gerechtelijk Wetboek, art. 719). Het handelsregister is vrij raadpleegbaar.

Wettelijk kader:

Gerechtelijk Wetboek, art. 1380
Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Hoven en rechtbanken zetelend in burgerlijke zaken (jeugdzaken)

Jeugdrechtbank
Hof van Beroep, jeugdkamers

Jonger dan 100 jaar: procureur-generaal of procureur des Konings

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Wettelijk kader:

Wet jeugdbescherming van 8 april 1965, art. 63
Strafwetboek, art. 433bis

Krijgsraden, krijgsauditoraten en krijgshof

Jonger dan 100 jaar: College van Procureurs-generaal

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Wettelijk kader:

Wet tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedetijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd van 10 april 2003

Hoofdbesturen en buitendiensten van FOD's en POD's, met uitzondering van de buitendiensten van de FOD Financiën

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: Algemeen Rijksarchivaris of zijn gemachtigde + onderzoeksverklaring

Opmerkingen:

Hieronder ressorteren onder meer de archieven van de strafinrichtingen en de interneringscentra.

Wettelijk kader:

Archiefwet, art. 3 lid 1

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Hypotheekkantoren

Ouder dan 30 jaar: vrij raadpleegbaar

Wettelijk kader:

Burgerlijk Wetboek (Hypotheekwet van 16 december 1851), art. 127

Registratiekantoren

Ouder dan 30 jaar:

de betrokken partijen of hun rechthebbenden hebben voor een afschrift of uittreksel de toestemming nodig van de ontvanger van het registratiekantoor waarvan de archieven afkomstig zijn;

alle anderen moeten de toestemming vragen van de ontvanger van het registratiekantoor én van de vrederechter van het kanton waarin het registratiekantoor zetelt (of, als het om archief van een afgeschaft registratiekantoor gaat, van de ontvanger van het registratiekantoor dat het archief van het afgeschafte kantoor bewaart en van de vrederechter).

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Wettelijk kader:

Wetboek Successierechten, art. 143

Wetboek der registratie, hypotheek en griffierechten, art. 236

BTW-kantoren, directe belastingen, belastingen op het kapitaal

Ouder dan 30 jaar: een persoon heeft het recht zijn eigen dossier in te kijken. Alle anderen moeten de toestemming vragen van de ontvanger.

Ouder dan 100 jaar: vrij raadpleegbaar

Kadaster

Ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: gewestelijk directeur kadaster

Wettelijk kader:

Wetboek inkomstenbelasting, art. 504

6) *Bedrijven, Particuliere Personen En Organisaties*

Als er een contract is opgesteld bij de schenking of bewaargeving met bepalingen over de openbaarheid van het archiefbestand, worden die nageleefd

Voor archiefbestanden die in bewaring zijn gegeven aan het Rijksarchief zonder contractuele bepalingen inzake openbaarheid:

Alle stukken die niet (meer) privacygevoelig zijn: vrij raadpleegbaar

Alle overige stukken: toestemming nodig van de bewaargever

Voor archiefbestanden die geschonken zijn aan het Rijksarchief zonder contractuele bepalingen over openbaarheid:

Alle stukken ouder dan 30 jaar en niet-privacygevoelig: vrij raadpleegbaar

Alle stukken ouder dan 30 jaar en privacygevoelig: Algemeen Rijksarchivaris of zijn gemachtigde + onderzoeksverklaring

BIJLAGE 2: INSPECTIERAPPORT GEMEENTEARCHIEF DAMME 1993

NUYTTENS Michel, VANDERMAESEN Maurice, *Het gemeente- en O.C.M.W.-archief in het gerechtelijk arrondissement Brugge. Inspectierapport*, Brussel, 1993, 65 pp. (Miscellanea Archivistica Studia, 43 – Publ. 1830)

DEEL I: DE GEMEENTEN door M. Vandermaesen

IV. OMVANG, AANGROEI EN INHOUD DER ARCHIEFBESCHEIDEN (p. 14)

OMVANG

Omvang 530 strekkende meter (10.000 inwoners)

Inhoud (pp. 18-19)

Damme

- De notulen van de gemeenteraad en van het schepencollege van de stad Damme en haar fusiegemeenten tot en met 1976 staan op de archiefzolder van het gemeentelijk administratief centrum te Moerkerke, resp. voor:
Damme: 1936-1976; 1945-1953; 1971-1976;
Hoeke: 1861-1883, 1911-1970, 1914-1970;
Lapscheure: 1825-1828; 1836-1970; 1830-1970;
Moerkerke: 1861-1879; 1942-1976, 1827-1976;
Oostkerke: 1965-1973, 1901-1976;
Sijsele: 1830-1976; 1875-1976.
- De secretaris beschikt over de notulen vanaf 1977 op het stadhuis te Damme.
- De registers van de burgerlijke stand van de hiernavolgende gemeenten worden in de dienst zelf bewaard²⁰:
Damme: 1796 e.v.
Hoeke: 1796 e.v.
Lapscheure: 1796 e.v.
Moerkerke: 1796 e.v.
Oostkerke: 1796 e.v.
Sijsele: 1797 e.v.
- De bevolkingsregisters tot 1930 staan opgesteld op de archiefzolder:
Damme: vanaf 1827
Hoeke: vanaf 1847
Lapscheure: vanaf 1867
Moerkerke: vanaf 1866
Oostkerke: vanaf 1900
Sijsele: vanaf 1847

We vermelden hier tevens de aanwezigheid van ca. 5 m ongeordend COO-archief van Damme op de zolder van de gemeentelijke afdeling te Sijsele.

²⁰ Ook een parochieregister van Oostkerke voor de periode 1791-1796 werd hier aangetroffen.

WIJZE VAN ORDENEN (p. 36-37)

De gemeente Damme werkt voor de administratie en het statisch archief volgens onderwerp: met trefwoorden, UDC (Decasepel/nioda), UGA, Bond Steden en Gemeenten (Vereniging der Belgische Steden en Gemeenten (en haar archiefordeningsplan)

Damme: inventaris van het archief van alle deelgemeenten door VBSG tot omstreeks 1980 bijgehouden

DEEL II: DE OCMW.'s door M. Nuyttens (p. 43)

OMVANG

Het archief van het OCMW telt 36 lopende meter

INHOUD (p. 51)

Damme

Het gaat hier om een bijzonder rijk archief dat vooral steunt op de bescheiden afkomstig van het oude Sint-Janshospitaal te Damme waarvan de goederen tijdens de Franse overheersing werden gesecculariseerd en daarna overgingen op de burgerlijke godshuizen, C.O.O. en vervolgens O.C.M.W.-Damme. In het rapport werden een aantal reeksen en individuele bescheiden opgenomen die de inspecteur waren opgevallen²¹. Notulen zijn aanwezig voor Damme sinds 1829, voor Moerkerke vanaf 1971, voor Hoeke vanaf 1914, voor Lapscheure vanaf 1951, voor Oostkerke vanaf 1897. Er is geen archief aanwezig voor de C.O.O. Sijsele; wellicht bevindt zich dit nog tussen het gemeentearchief van deze lokaliteit.

WIJZE VAN ORDENEN (p. 57)

De ordening van de OCMW-administratie gebeurt volgens een eigen plan²²

²¹ Kaarten van grond- en bosbezit (18de-19de eeuw); plannen voor gebouwen (19de-20ste eeuw); kloosterarchief (geestelijk leven, geloften ...) met statuten vanaf 1653; rekeningen vanaf 1450 (reeks vanaf 1534); handboeken van uitgaven/ontvangsten, 17de-18de eeuw; leggers van renten en pachten sinds 1435; omlopers van wateringten, 15de-16de eeuw; individuele bescheiden betreffende goederenbezit vanaf de 16de eeuw (huizen, renten, pacht); werking van het gasthuis, 18de-20ste eeuw.

²² Tijdens de inspectie werd verklaard dat het slechts om een voorlopige ordening ging en dat er contacten waren met de Bond van Steden en Gemeenten.

BIJLAGE 3: Archieven van deelgemeenten (vanaf 1795) van de stad Damme in het RIJKSARCHIEF BRUGGE²³ en STADSARCHIEF BRUGGE

RIJKSARCHIEF BRUGGE

VANDERMAESEN M., *Archiefvormers in de gerechtelijke arrondissementen Brugge, Ieper en Veurne. Deel II. Archieven over overheidsinstellingen vanaf 1795*, Brussel, 2002, (Gidsen 56, publ. 3978)

Gemeente	Archieven	M.V.D. ²⁴ II	Inventarissen
Damme ²⁵	1974	78-79	INV. 30: Inventaris van het archief van de gemeente Damme, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I</i> , Brussel, 1964, p. 8
Hoeke ²⁶	1805-1806	89	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 554. (register 15858).
Hoeke	1797-1840	89	INV. 30: Inventaris van de archieven van de gemeente Hoeke, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventaris van gemeente-archieven, dl. I</i> , Brussel, 1964, p. 12
Hoeke-OCMW	1805-1806	197	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 554 (register 15858).
Lapscheure ²⁷	1796-1800	103	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 273 (registers, 3559-3560)
Lapscheure-OCMW	1802	203	L 126: Inventaris van het gemeentearchief van Lapscheure. Overdracht 26/04/2000.
Moerkerke	1800-1898	119	INV. 30: Inventaris van de archieven van de gemeente Moerkerke, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventaris van gemeente-archieven, dl. I</i> , Brussel, 1964, p. 27.
Moerkerke	1799-1800	119	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 286 (register 4305)

²³ Om de inhoud van deze inventarissen te bekijken: Het Rijksarchief in België → [thuispagina] → tabblad databanken → zoeken in archieven (registreer en log-in) → intikken: bv. gemeente Oostkerke → **Gemeente Oostkerke (Damme)** → **Beschrijving van de series en archiefbestanddelen**

²⁴ M.V.D. = Vandermaesen, o.c., deel II (pagina's).

²⁵ Lastenkohier voor de restauratie van het stadhuis en tot het bouwen van een woonhuis voor de huisbewaarder van het stadhuis (1974)

²⁶ Zie ook Kantonmunicipaliteit Westkapelle: samenstellende gemeenten Heist, **HOEKE**, Knokke, Lapscheure, Ramskapelle en Westkapelle. Inventaris in typeschrift: L 133. Inventaris van het archief van de kantonmunicipaliteit Westkapelle.

²⁷ Zie ook Kantonmunicipaliteit Westkapelle: samenstellende gemeenten Heist, Hoeke, Knokke, **LAPSCHEURE**, Ramskapelle en Westkapelle. Inventaris in typeschrift: L 133. Inventaris van het archief van de kantonmunicipaliteit Westkapelle.

gemeente	archieven	M.V.D II	inventarissen
Moerkerke	1814-1900	119	Archief van de gemeente Moerkerke, 1814-1900 (raadpleegbaar zonder toegang)
Moerkerke-OCMW	1801-1805	209	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 529 (registers 15503-15504).
Oostkerke ²⁸	1796-1958	129-130	INV. 30: WARLOP E., Inventaris van het achief van de gemeente Oostkerke, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven</i> , dl. II, Brussel, 1964, pp. 45-60.
Oostkerke	1799-1800	129-130	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 290 (register 4530)
Oostkerke	1799-1800	129-130	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 529 (register 15514)
Oostkerke-OCMW	1840-1934	212-213	INV. 30: WARLOP E., Inventaris van het achief van de gemeente Oostkerke, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven</i> , dl. II, Brussel, 1964, pp. 50-52.
Sijsele ²⁹	1800-1908	139-140	Inventaris van het archief van de gemeente Sijsele, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven</i> , dl. I, p. 53-54.
Sijsele-OCMW	1874-1888	217	Inventaris van het archief van de gemeente Sijsele, in <i>Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven</i> , dl. I, p. 54.

STADSARCHIEF BRUGGE

Het archief van het gehucht van Sint-Kruis, **Vivenkapelle**, bevindt zich in het stadsarchief van Brugge als onderdeel van het gemeentearchief van Sint-Kruis: D'HONDT J. en GEIRNAERT N., *Inventaris van het archief van de gemeente Sint-Kruis (1794 -1971)*, Brugge, Gemeentebestuur, 1990, 138 p. (Brugse Geschiedbronnen, nr. XXII).

²⁸ Bevat ook de archieven van: Bureel van Weldadigheid Oostkerke (1837-1925).- Commissie van Openbare Onderstand Oostkerke (1925-1934)

²⁹ Bevat ook archieven van: Bureel van Weldadigheid Sijsele (1874-1888)

BIJLAGE 4: INSPECTIERAPPORT GEMEENTEARCHIEF KNOKKE-HEIST 1993

NUYTTENS Michel, VANDERMAESEN Maurice, *Het gemeente- en O.C.M.W.-archief in het gerechtelijk arrondissement Brugge. Inspectierapport*, Brussel, 1993, 65 pp. (Miscellanea Archivistica Studia, 43 – Publ. 1830)

DEEL I: DE GEMEENTEN door M. Vandermaesen

IV. OMVANG, AANGROEI EN INHOUD DER ARCHIEFBESCHEIDEN (p.14)

OMVANG

Omvang 1630 strekkende meter (31.500 inwoners)

Inhoud (pp. 23-24)

Knokke-Heist

De notulen van de gemeenteraad en van het schepencollege van Knokke en deelgemeenten

- Heist: resp. vanaf 1847 en 1885;
- Knokke: resp. vanaf 1818 en 1923;
- Ramskapelle: resp. vanaf 1849 en 1939;
- Westkapelle: resp. vanaf 1848 en 1885.

De registers van de burgerlijke stand tot 1899: Heist en Westkapelle vanaf 1796, Knokke en Ramskapelle vanaf 1797.

De bevolkingsregisters:

- Heist: vanaf 1827;
- Knokke: vanaf 1830;
- Ramskapelle: vanaf 1847;
- Westkapelle: vanaf 1846.

Heel wat diensten bewaren in hun archief historisch waardevolle reeksen of dossiers. Ruimtelijke ordening bijv. biedt met zijn bouwvergunningen een beeld van de economische activiteit en uitbreiding van de haven van Zeebrugge in de richting van Heist, of van de groei van Knokke-Heist als badplaats. De dienst voor cultuur staat o.a. in voor de organisatie van het Humorfestival te Heist.

In het statisch archief van Knokke merkten we in het bijzonder op: begrotingen vanaf 1824, briefwisseling vanaf 1835, rekeningen vanaf 1861. In het oud archief van Ramskapelle vangt de bewaarde reeks begrotingen aan in 1903, de rekeningen vanaf 1847. Voor Westkapelle zijn begrotingen en rekeningen aanwezig vanaf 1931. Belangrijk is ook de omvangrijke groep bescheiden betreffende Knokke tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Aan het archief van het gemeentelijk waterbedrijf te Knokke werd bijzondere aandacht besteed, niet alleen omdat hier de evolutie van een private watervoorziening (*Compagnie du Zoute*) tot een openbare dienst merkbaar is,

doch ook omdat door deze dienst een vraag naar selectiecriteria voor deze specifieke bescheiden voorgelegd werd.

WIJZE VAN ORDENEN (p. 36-39)

De gemeente Knokke-Heist werkt voor de administratie en het statisch archief volgens onderwerp: met trefwoorden, UDC (Decasepel/nioda), UGA, Bond Steden en Gemeenten (Vereniging der Belgische Steden en Gemeenten (en haar archiefordeningsplan)

Knokke-Heist: inventaris van het archief van alle deelgemeenten door de VBSG in 1974, verder bijgewerkt.

p. 43. DEEL II: DE O.C.M.W.'s door M. Nuyttens (p. 43)

OMVANG

Het archief van het OCMW telt 173 lopende meter

INHOUD (p. 53)

Knokke-Heist

Uit een grondig onderzoek kwamen volgende grote reeksen te voorschijn: notulen van Heist (1882-1971), Knokke (1925-1971), Westkapelle (vanaf 1885) en Ramskapelle (vanaf 1919); rekeningen en begrotingen C.O.O. Knokke vanaf 1825; rekeningen C.O.O. Heist vanaf 1898 en grootboeken vanaf 1930; dagkasboeken Knokke vanaf 1911; rekeningboek van het gesticht van weldadigheid te Ramskapelle, 1842-1867. Een groot gedeelte betreft ook de sociale dossiers en archief van het rusthuis "Noordhinder".

WIJZE VAN ORDENEN (p. 57)

Voor het OCMW-Knokke-Heist is geen inventaris voor handen

BIJLAGE 5: Archieven van deelgemeenten (vanaf 1795) van de gemeente Knokke-Heist in het RIJSARCHIEF BRUGGE³⁰

VANDERMAESEN M., *Archiefvormers in de gerechtelijke arrondissementen Brugge, Ieper en Veurne. Deel II. Archieven over overheidsinstellingen vanaf 1795*, Brussel, 2002, (Gidsen 56, publ. 3978).

gemeente ³²	Archieven	M.V.D. ³¹ II	Inventarissen
Heist	1819-1846	88	INV. 30: Inventaris van de archieven van de gemeente Heist, in Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I, Brussel, 1964, p. 11
Knokke ³³	1802-1803	97-98	TBO 29: BAMBUST-DECLERCK M., Inventaris van het archief van de kerf fabriek Sint-Marga-réta te Knokke. Addendum, in Kerfabrieken. Rijksarchief te Brugge, Brussel, 1992, pp. 17-29
Ramskapelle ³⁴	1805-1925	136-137	INV. 30: Inventaris van de archieven van de gemeente Ramskapelle, in Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I, Brussel, 1964, p. 45-47.
Ramskapelle OCMW	1821-1912	216-217	INV. 30: Inventaris van de archieven van de gemeente Ramskapelle, in Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I, Brussel, 1964, p. 47.
Westkapelle	1795-1797	163-164	L. 133: Inventaris van het archief van de kantonmunicipaliteit Westkapelle (inventaris in typeschrift)
Westkapelle ³⁵	1798-1918	164	VAN WERVEKE L., Inventaris van het archief van de gemeente Westkapelle, in Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I, Brussel, 1964, p. 68.
Westkapelle	1798-1800	165	INV. 16: VANDEN BUSSCHE E., Inventaire des archives de l'Etat à Bruges. Section première: Franc de Bruges, dl. II: Registres, Brugge, 1884, p. 320-321 (register 6166), p. 540 (registers 15698-15700).
Westkapelle OCMW	1798-1852	225	VAN WERVEKE L., Inventaris van het archief van de gemeente Westkapelle, in Rijksarchief Brugge. Inventarissen van gemeentearchieven, dl. I, Brussel, 1964, p. 68.

³⁰ Om de inhoud van deze inventarissen te bekijken: Het Rijksarchief in België → tabblad databanken → zoeken in archieven (registreer en log-in) → intikken: bv. gemeente Heist → **Gemeente Heist** → **Beschrijving van de series en archiefbestanddelen**.

³¹ M.V.D. = Vandermaesen, o.c., deel II (pagina's).

³² Zie ook Kantonmunicipaliteit Westkapelle: samenstellende gemeenten **HEIST**, **HOEKE**, **KNOKKE**, Lapscheure, **RAMSKAPELLE** en **WESTKAPELLE**. Inventaris in typeschrift: L. 133. Inventaris van het archief van de kantonmunicipaliteit Westkapelle.

³³ Onderdeel van Kerf fabriek Knokke, pp. 73-80

³⁴ Bevat ook archieven van: Bureel van Weldadigheid Ramskapelle (1821-1912) en Sint-Sebastiaansgilde (1717-1831)

³⁵ Bevat ook archieven van: Bureel van Weldadigheid (1798-1852) en Sint-Niklaaskerk Westkapelle (1818-1831)